

Position paper Internationale Klimaat strategie

Topsector Life Sciences and Health (Health-Holland) |
Maatschappelijk Thema Gezondheid & Zorg

Carmen van Vilsteren, Len de Jong, Andrea Stavenuiter en Nico van Meeteren

Topsectorenbeleid

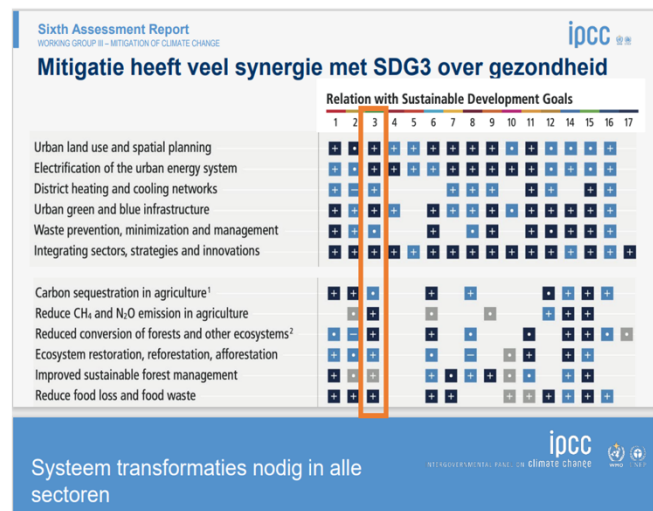
In de nasleep van de financiële crisis bundelden onder regie van het Ministerie van Economische Zaken anno 2011 ondernemers, onderzoekers en overheid de krachten in negen Topsectoren: Agri & Food, Chemie, Creatieve Industrie, Energie, Logistiek, High Tech Systemen & Materialen, Life Sciences & Health, Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Water & Maritiem¹. Dit *triple helix* Topsectorenbeleid mondt uit in vele innovatieve Publiek-Private Partnerschappen en samenwerkingsprojecten die de marktpositie van de participerende bedrijven versterkten en zodoende economisch herstel en voorspoed stimuleerden.

Missiegedreven Topsectoren- en Innovatiebeleid

Het klaarblijkelijk succes bracht het voorgaande Kabinet Rutte ertoe dit Topsectorenbeleid te herstructureren naar het vigerende Missiegedreven Topsectoren- en innovatiebeleid (MTIB), waar het aangaan van grote maatschappelijke uitdagingen en het versterken van de economie hand in hand gaan.² Het MTIB had twee gevolgen. Ten eerste bundelden Topsectoren op hun beurt de krachten in vier maatschappelijke thema's, gelieerd aan de *Sustainable Development Goals*³, te weten: “Energietransitie & duurzaamheid”; “Landbouw, water & voedsel”; “Gezondheid & zorg (figuur 1, Box 1)” en “Veiligheid” aangevuld met de generieke dwarsverbanden “Sleuteltechnologieën – en Methodologieën” en “Maatschappelijk verdienvermogen”. Ten tweede breidde de aloude *triple-helix* zich uit naar de *quadruple helix*,

waar vele burgerinitiatieven en -coöperaties hun inzet voegden bij die van de ondernemers, onderzoekers en overheid.

Figuur 1 Mitigations on climate change relates to Health

Innovatie en handel

Het MTIB ontleent methodische inspiratie uit succesvolle Apollo-missie van Kennedy in 1962 en innovatieve en economische inspiratie uit de onfortuinlijke Watersnoodramp van 1953 en de daaruit voortkomende succesvolle Deltawerken. Ook het MTIB verheft – dreigende – rampspoed tot ambitieuze collectieve missies en een bijbehorende strategie om een of meerdere grote maatschappelijke uitdagingen nationaal het hoofd te bieden en met de oplossingen internationale handel en diplomatie te bedrijven.

Recent succes

Een dergelijke strategie is ook onlangs weer succesvol gebleken, te weten bij COVID-19-pandemie. Hoewel voor velen onbekend, maar bijvoorbeeld de wereldwijde vaccinentwikkeling en -productietechnologie is voor ongeveer 30% gebaseerd op

¹ <https://www.bedrijvenbeleidinbeeld.nl/bedrijvenbeleid>

² Kamerbrief over missiegedreven aanpak, 13 juli 2018

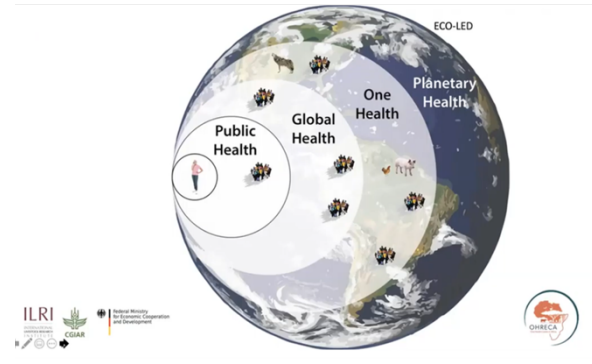
³ <https://sdgs.un.org/goals>

Nederlandse kennis en technologie⁴ uit publiek-private samenwerking. Ontwikkelingen die leidden tot investeringen in Nederland waar Janssen haar tweede vaccinproductieplant opende, wat ook nodig is gezien de wereldwijde beschikbaarheid van vaccins nog steeds een (internationaal) issue is, en meer recent Leyden Laboratories BV 40 miljoen euro ophaalde voor de ontwikkeling van een pluripotente virusremedie.

En er is meer

Het succesvol bundelen van krachten blijft uiteraard niet ‘slechts’ beperkt tot ons watermanagement of de gezondheidszorg. Vergelijkbaars is vanuit het MTIB gaande voor klimaat, energie, duurzaamheid, digitalisering, voedsel, etc. Zo wordt gewerkt aan een transformatie van *Global health* naar *Planetary health* (figuur 2) en aan reductie van de schrijnende negatieve klimaat-footprint die de Nederlandse zorg thans nog kent⁵.

Figuur 2

Figuur 2 From Global Health to Planetary Health
Planetary health the effects of global environmental change on human health
Global environmental change refers to climate change, biodiversity loss, global pollution and deforestation.

Human health is not only (the absence of) specific diseases but also aspects such as mental well-being, hunger, violence, health equity, health care and core health determinants such as nutrition and infection/infectious diseases.

Onlangs werd de Green Deal 3.0⁶ door vele zorgpartners en stakeholders ondertekend en wordt in publiek-private samenwerking de recyclebaarheid van medische producten, chemisch laboratorium- en ziekenhuisafval vergroot. Ook vergroenen en verduurzamen zorginstellingen door onder meer vervuilende dieselgeneratoren te vervangen door slimme zonnepanelen, zonneboilers en windenergie en wordt door meerdere topsectoren gezamenlijk ingezet op o.a. duurzame farmacie en circulaire economie. Oplossingen die niet slechts in Nederland opgeld doen, maar bedrijven als bijvoorbeeld Royal HaskoningDHV en Deerns tevens een versterkte internationale marktpositie bieden.

Box 1
Voorbeelden van cross-sectorale Publiek-Private Partnerschappen en samenwerkingsprojecten

AMR-Global – AMR-Global partners werken samen aan innovaties voor infectiepreventie en -controle, toegang tot verbeterde diagnostiek en stewardship, en toegang tot effectieve antimicrobiële drugs en vaccins, getest in een *real-world global* setting, terwijl er gestreefd wordt minimale milieu impact te genereren. De topsectoren Life Sciences & Health en Water & Maritiem zijn een samenwerking aangegaan om het project GLORIA-5-SWIM met als doel ongepaste blootstelling aan antibiotica en antibiotica resistentie door drinkwater te verminderen en de impact op de humane gezondheid te onderzoeken.

MOMENTUM – De PPP Microplastics and Human Health Consortium is een partnerschap van wetenschappers, beleidsmakers, NGO's en bedrijven met als doel om kennis gebaseerde oplossingen te ontwikkelen om humane blootstelling aan microplastics en gezondheidseffecten te reduceren. Het consortium wordt gefinancierd door ZonMW, LSH-TKI, TNO, Ministeries I&W en VWS samen met cofinanciering uit het consortium.

⁴ <https://investinholland.com/news/how-the-netherlands-became-a-key-player-for-vaccine-development/>

⁵ De zorgsector draagt wereldwijd 4,4% bij aan de nationale CO2-emissie, in Nederland is dit zelfs 8,1% (zie: <https://www.zonmw.nl/nl/actueel/nieuws/detail/item/co2-reductie-in-de-gezondheidszorg/>).

⁶ <https://www.greendeals.nl/green-deals/green-deal-samen-werken-aan-duurzame-zorg>

